

BUITEN

23^E JAARGANG N^O. 52

ZATERDAG 28 DECEMBER 1929

Foto C. J. Steenbergh

MAASSLUIS. GOUDSTEENWATERTJE

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

DE BEMOEIAL, DOOR C. ROWLAND (6)	BLZ. 614
WINDSOR CASTLE (GEÏLL.), DOOR IRENE CLEPHANE	BLZ. 616—618
EEN ZOMER IN HET NORDUFÁRDAL (GEÏLL.), DOOR DR. A. C. KERSBERGEN	BLZ. 618—620
oud-Maassluis (GEÏLL.), DOOR M. C. SIGAL JR.	BLZ. 613, 620—622
DE KLEPPERMAN (GEÏLL.), DOOR A. W. FRANCKEN	BLZ. 622
DE TUIN VAN HET LUXEMBOURG (GEÏLL.), DOOR H. VAN LOON	BLZ. 622—624
IN HET RIJK DER STILTE (EEN NACHTELIJKE EXPE- DITIE). DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (I)	BLZ. 624
DE YOSEMITE VALLEI IN CALIFORNIË (ILL.)	BLZ. 624

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam, stukken voor de Administratie aan de Uitgevers N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam, Met de toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's

Nieuw verschenen nummers 25 ets., oudere 50 ets.

DE BEMOEIAL

6) door C. ROWLAND

WEEER riep ik luid, waarop de honden nog verder wegliepen en luider basten. Toen zag ik een man naar mij toekomen, dien ik als Muller herkende. Hij droeg een kniebroek, puttees en een boerenkiel, die gevlekt was en waarvan gaten, blijkbaar in gebraad door scherpe zuren. Terwijl hij naar het hek stapte, riep hij de honden bevelend toe en deze waren dadelijk stil en slopen druiptastend weg.

Aan het hek gekomen, keek hij mij kwaadaardig aan.

„Wat komt u hier doen?” vroeg hij kortaf.

„Ik kom de brieven halen, die u uit mijn lessenaar genomen hebt”, antwoordde ik.

„Welke brieven?” snauwde hij.

„Kom, kom, dokter Muller”, zei ik. „Wat geeft dat er-omheen praten? U doet even goed als ik, dat u mijn bureau hebt geforceerd om de Plaag-torren te bemachtigen en dat u toen meteen mijn brieven hebt weggenomen. Ik weet niet, waarom u dat gedaan hebt. U dacht waarschijnlijk dat u het recht hadt de insekten te stelen, omdat ze u feitelijk toebehoorden. Maar de brieven zijn van mij en zijn alleen voor mij van waarde”.

Zijn gezicht, dat aanvankelijk betrokken was, keek, toen ik uitgesproken had, minder vijandig en ik meende een eigenaardigen glans in zijn oogen te bespeuren.

„En vertelt u mij eens, waarom ik eigenlijk uw brieven zou stelen?” vroeg hij.

„Dat weet ik niet, tenzij u het gedaan hebt uit nijdigheid omdat ik u het mandje niet wou geven aan het station en u gedwongen heb inbreker te worden”, antwoordde ik.

„Of misschien om chantage te plegen en u te noodzaken u er buiten te houden”, zei hij spottend.

„Ook dat is mogelijk”, antwoordde ik, „ofschoon het u niet zou baten als u het probeerde”.

Hij keek mij een oogenblik aan, meer peinzend dan kwaad. „Ik ben niet bevreesd, dat u het mij lastig zult maken”, zei hij. „De insekten behoorden mij toe. Ik zou zweren, dat uw knecht ze mij gegeven heeft en zeggen dat ik hem een fooi gaf om uw schrijftafel open te breken. U zoudt er machteloos tegenover staan. Wat ik genomen heb, was het mijne, mij ontstolen door mijn vroegeren collega. Van uw brieven weet ik niets af. Ik ben geen dief en geen chanteur”.

„Ook al goed”, antwoordde ik. „Dus u weigert mij mijn brieven terug te geven?”

Zijn gezicht werd verworden van woede. „Loop naar de hel met je brieven!” riep hij uit en draaide zich om als wilde hij weggaan.

„Wacht even”, zei ik. „Laat ik u eens iets vertellen. Ik ben volkomen op de hoogte van uw duivelsch plan om een ramp over dit land te brengen en ik wil u even waarschuwen om voorzichtig te zijn voor u dat probeert. U zult nooit uw doel kunnen bereiken, maar wel u heel wat ellende op den hals halen”.

Hij draaide zich half om en keek mij met verkillende en verpletterende minachting aan.

„Zoo?” bromde hij. „En welke reden hebt u om te denken, dat ik nooit kan slagen?”

„Het gaat niet om wat ik denk — ik weet. Gisteren was ik bij professor Kimball en hoorde van uw plan. Maar het schijnt dat de professor zijn kolonie Redders in het leven heeft kunnen houden, door ze te voeden met de jonge en onvolwassen Plaag-insekten. Dus zie u, mijn beste dokter, dat uw kans verkeken is. De Plaag teelt sneller voort, dan de Redders het teveel kunnen verzwelgen”.

Hij werd bleek van woede en zag er beslist kwaadaardig uit.

„Wel alle duivels!” bromde hij. „Hoe is de seniele, oude gek op dat idee gekomen? Maar het komt er niet op aan. Zij zullen later toch sterven. Ik heb het ook geprobeerd, maar het is niet gelukt”.

„Dan is er nog wat anders, dat misschien wel zal helpen”, vervolgde ik. „Veroorloof me u te zeggen, dat wat u doen wilt gelijk staat met een misdaad. Ik heb nog al connecties bij het Departement van Landbouw en het behoeft mij slechts één woord te kosten om u in de gevangenis te brengen en dit landgoed onder beheer van een ambtenaar van het Departement. En als u mij niet dadelijk mijn brieven ter hand stelt, ga ik direkt hiervandaan naar Washington om te rapporteren wat ik weet”.

Hij lachte kort en spottend.

„Dat is gekkepraat”, zei hij. „Gaat u maar”.

Ik aarzelde, niet geneigd met zoo weinig resultaat terug te komen. Muller bespiedde mij en het bloed steeg hem naar het hoofd.

„Wilt u gaan”, riep hij dreigend, „of moet ik het hek openen en u den weg wijzen?”

„Als u probeert mij aan te raken, jaag ik u een kogel door het lijf”, antwoordde ik, mijn hand in mijn zak stekend. Er zat niets gevaarlijkers in dan een houten pijp. Ik had altijd een hekel aan het dragen van vuurwapenen.

Muller scheen even na te denken. Toen zei hij, bedaarder, maar toch nog grimmig:

„U schijnt die brieven erg graag te willen hebben”.

Ik voelde dat ik kwaad werd. De schelm scheen na te denken over het al of niet raadzame van het treffen van een compromis.

„Natuurlijk wil ik ze hebben”, beet ik hem toe. „Denkt u dat ik hier gekomen ben uit belangstelling in uw miserabele torren? Ik voor mij hecht niet de minste waarde aan zulken onzin. Uw ellendige Plaag zou een goeden maaltijd vormen voor den eersten den besten hongerigen vliegenvanger of anderen insekteneter”.

„Denkt u?” vroeg hij, terwijl hij mij onderzoekend aankeek. „In dat geval zult u des te eerder bereid zijn op een voorstel van mij in te gaan. Als u naar Professor Kimball wilt gaan en voor mij een aantal Redders wilt verzamelen, terwijl u de rest doodt door den inhoud van een fleschje dat ik u geven zal, in de kooi uit te storten, zal ik u uw brieven teruggeven”.

Ik deed alsof ik nadacht en zei ten slotte aarzelend:

„Het zou een gemeene streek zijn — en als ik dacht, dat uw plan eenige kans van slagen had, zou ik er niet op ingaan. Maar ik heb geen geloof in uw Plaag — en ik wil mijn brieven hebben”.

„Denkt u, dat u het kunt klaar spelen?” vroeg hij kortaf

„Ik denk van wel”, antwoordde ik en voegde er verlegen aan toe: „Ik geniet het vertrouwen van den professor. Hij zou mij nooit tot zoo een gemeenheid in staat achten. Ik zou het in mijn eigen belang ook nooit doen; maar de brieven waarvan gij u hebt meester gemaakt, zijn van een ander en aan mijn hoede toevertrouwd. Ik moet ze terug hebben. Mijns inziens is mijn eerste plicht te waken voor de belangen van mijn vriend”.

„Dat is verstandig geredeneerd”, zei Muller op een eigenaardigen toon. Ik keek snel naar hem op, maar op zijn gezicht was niets te lezen. Hij bleef mij korten tijd aanstaren. Toen deed hij een paar stappen vooruit en opende het hek.

„Kom binnen”, zei hij kort en bevelend, alsof hij tegen een hond sprak.

„En uw honden?” vroeg ik, want deze liepen brommend met steile nekharen op mij af.

„Bah!” antwoordde hij onverschillig. „Het zijn echte lafaards, zooals al hun rasgenooten. Zij maken veel kabaal, maar vluchten voor een stok of steen, of 't licht of donker is. Kom binnen”, herhaalde hij ongeduldig.

Ik kwam binnen. De honden gromden, maar bleven achter hun meester. Ik dreigde ze met mijn boothaak en zij vluchtten weg en bleven doorrennen tot zij achter het huis verdwenen waren. Zij waren zeker in hun jeugd vreeselijk mishandeld.

„U ziet het”, zei Muller, „u hoeft niet bang voor ze te zijn”.

Ik knikte. Muller beviel mij hoe langer hoe minder en ik hield van den beginne af niet van hem.

Wij liepen het pad op, toen Muller plotseling bleef staan.

„Als u eens uw boot wegstuurde”, zei hij. „Ik heb een plan. De Kimballs wonen hier pal tegenover. Vanavond breng ik u over in mijn motorboot en wacht op u, terwijl gij het zaakje opknapt”.

Ik schudde het hoofd. „Zoo gemakkelijk zal 't niet gaan”, zei ik. „Eerst moet ik onder 't een of ander voorwendsel den sleutel zien te krijgen. Het insektenhuis is een steenen gebouw met getraliede vensters en een ijzeren deur. Neen, vanavond keer ik naar huis terug en morgen ga ik naar de Kimballs om poolshoogte te nemen. Ik voorzie geen moeilijkheden. Alleen weet ik niet hoe te voorkomen, dat zij bemerken dat ik de Redders gestolen heb”.

„O, dat is gemakkelijk genoeg”, zei Muller. „Ik heb een kooivol doode en die kunt u er in gooien nadat u de levende hebt weggenomen. Dan kunt u het fleschje erin leeg gooien, dat ik u zal meegeven en dat zal alle nog levende insekten dooden. Het goedje vervluchtigt en laat geen sporen na. Professor Kimball zal denken dat de Redders door de een of andere oorzaak plotseling gestorven zijn”.

Mullers woning bestond uit een ruime bungalow vanwaar men een prachtig uitzicht over de baai had. Er achter lagen eenige houten loodsen en aan den voet van de klip lag een motorboot gemeerd.

Een norsch uitzieende Deutsche knecht was bezig de kamer te doen. Hij keek mij scherp aan, en groette stuursch. Muller bood mij een stoel en een sigaar aan en liet whisky brengen. Hij stak zijn pijp op en ging eveneens zitten.

„Welke zekerheid heb ik”, vroeg hij na eenigen tijd, „dat gij u aan de overeenkomst zult houden om de Redders te dooden, die in de kooi blijven?”

„Als u lust hebt, mag u meegaan naar het laboratorium”, zei ik. „Ze zullen allemaal te bed zijn”.

„De oude man heeft een paar collies, die 's nachts los rondloopen”, zei hij, peinzend rookend. „Kunt u zorgen, dat die aan den ketting liggen?”

„Dat denk ik wel”, antwoordde ik. „Ik zal zeggen, dat ik bang voor ze ben”.

Hij blies een rookwolk uit en keek mij aan op zijn eigenaardige manier.

„U moet die brieven van u wel heel graag terug willen hebben”, zei hij hoonlachend.

Ik voelde dat ik kwaad werd. Ik begreep precies wat er in hem om ging. Hij dacht, dat ik, uit angst voor een schandaal en misschien voor een woedenden echtgenoot, bereid was, menschen die mij betrekkelijk vreemd waren, te verraden en te verkoopen. Hoewel ik slechts een rol speelde, kon ik de minachting niet verdragen van een schavuit, die een heel land wou opofferen aan zijn egoïstische bedoelingen.

„Hoonlacht u maar”, snauwde ik hem toe. „In ieder geval zijn mijn motieven reiner dan de uwe. Ik word door de omstan-

digheden gedwongen een in mij gesteld vertrouwen te misbruiken; maar ik pleeg tenminste geen chantage”.

„Genoeg!” riep hij uit en greep de leuning van zijn stoel als wilde hij zich weerhouden er uit te springen. „Jij bent een dwaas!” Zijn gezicht was bleek van woede. „Je weet niet waarover je spreekt!”

Ik kan de ruwe minachting die sprak uit den toon waarop hij die woorden uitte, niet weergeven. Hij sprak zooals iemand doet, die wetende dat hij iets oneervols van plan is, tegen een ander uitvaart om zichzelf vrij te pleiten. Ik ben kalm van aard en ik heb misschien geen drie keer in mijn leven ruzie gehad. Maar daarom kan ik toch niet hebben, dat een ander minachtend tegen mij spreekt. Mullers woorden en de manier waarop hij ze sprak, waren onduldbaar. Ik boog mij naar hem toe en zei toornig:

„U praat als een ploert, Dokter Muller. Wat mij betreft, ben ik in dit vuile zaakje meegesleurd buiten mijn wil en tracht nu mij er zoo goed mogelijk uit te redden. Maar u doet het met opzet; en ik kan niet begrijpen hoe iemand van goede afkomst, die overgeërfde begrippen van fatsoen en eerlijkheid moest bezitten, zich kan verlagen tot diefstal en chantage. U bent een schurk!” riep ik uit, trillend van toorn en opgewondenheid.

Muller nam zijn pijp uit den mond, staarde mij aan en barstte in ruw lachen uit.

„Zoo!” bromde hij. „U hebt meer moed dan men zou denken. Wacht u voor den toorn van het schaap — hè?”

„Ik ben geen schaap”, antwoordde ik, „zooals u vroeger of later ten uwen koste zult ontdekken. Als u in mijn woorden iets vindt, dat u beleedigend acht — dan zal het u niet moeilijk vallen u voldoening te verschaffen”. En daarbij keek ik naar een paar duelleer degens, die zijn muur versierden. Ik ben geen slecht schermer, en ik was op dat oogenblik zoo kwaad, dat ik met plezier met Muller de degens had gekruist.

Zijn oogen schitterden.

„O, wat zou ik dit graag doen —” mompelde hij, toen liet hij er snel op volgen: „Maar het is onmogelijk. Wij zijn hier niet in Duitschland. Niettemin vrees ik, dat ik u geen recht heb laten wedervaren, Mr. Pembroke. Ik hield u voor een onbeteeknenden salon-fat. Wou u werkelijk vechten? Ik zie in, dat u dat wou. Vertelt u mij nu eens, hoe denkt u eigenlijk over mij?”

Ik keek hem verbluft aan. Die plotselinge overgang verbaasde mij.

„Dat heb ik u al gezegd”, antwoordde ik. „Miss Kimball heeft mij verteld wie u eigenlijk bent. Ik heb in Duitschland gewoond, ik ken den familietrots der adellijke heeren en ik kan het verschil niet verklaren tusschen uw positie en uw gedrag. U bent niet gedegenereerd. U bent niet slechts van goede afkomst, maar bovendien een hoogst ontwikkeld man, een man der wetenschap. En toch verlaagt gij u —”.

„Stop!” Muller sprong op uit zijn stoel. „U denkt dat ik een schurk ben! Dat ben ik niet. Als u mij niet tot een duel hadt uitgedaagd, zou ik u dit niet vertellen. Dan had 't mij niet kunnen schelen hoe u over mij dacht, daar ik u minachtte. Maar evenals ik u onrecht heb aangedaan door u voor een zwakkeling te houden, zoudt gij mij onrecht aandoen door te denken, dat ik een schurk ben. Ik ben een eerlijke, hardwerkende natuuronderzoeker, die zijn leven gewijd heeft aan het welzijn der menschheid om te boeten voor een verkeerde daad die hij eens bedreven heeft. Ik ben aanvankelijk hier gekomen om de tetanus bacil te bestudeeren, waarmee de grond hier vol zit en middelen te zoeken om hem uit te roeien. Nog verleden week heeft een mosselzoeker zich in den voet gesneden en is onder hevige pijnen binnen twee dagen bezweken — kom eens hier —”.

Ontvangen uitgaven

De uitgever H. J. den Boer te Baarn publiceerde drie gelithografeerde kalenders, welke voor iederen natuurliefhebber de aandacht waard zijn.

H. N. Polderman verzorgde den landschapskalender, waarin hij de innige schoonheid van ons land naar voren bracht. Kootwijk en Gietboorn, Epen (Z. L.) en Giessen-Nieuwkerk waren de onderwerpen, welke hem gereede aanleiding waren tot gevoelige litho's.

Johan Briedé, die met toegewijde aandacht de Hollandsche bosch- en weidebloemen pleegt te aanschouwen, teekende 6 kalenderbladen, waarvoor bosch en weide de altijd weer schoone voorbeelden brachten. Terwijl ten slotte Leegstra zijn aandacht aan de Hollandsche vogelwereld gaf. Het meest overtuigend in de zwaan, die stralend blank, stil, werd gegeven.

Bij de Uitg. Mij. „C. Misset” te Doetinchem verscheen evenals vorige jaren de altijd belangrijke biologische kalender van Chr. le Roy. De bijbehorende toelichting verhoogt de vreugde om het bezit van dezen kalender, die zoo'n prachtig beeld van onzz vogelwereld geeft.

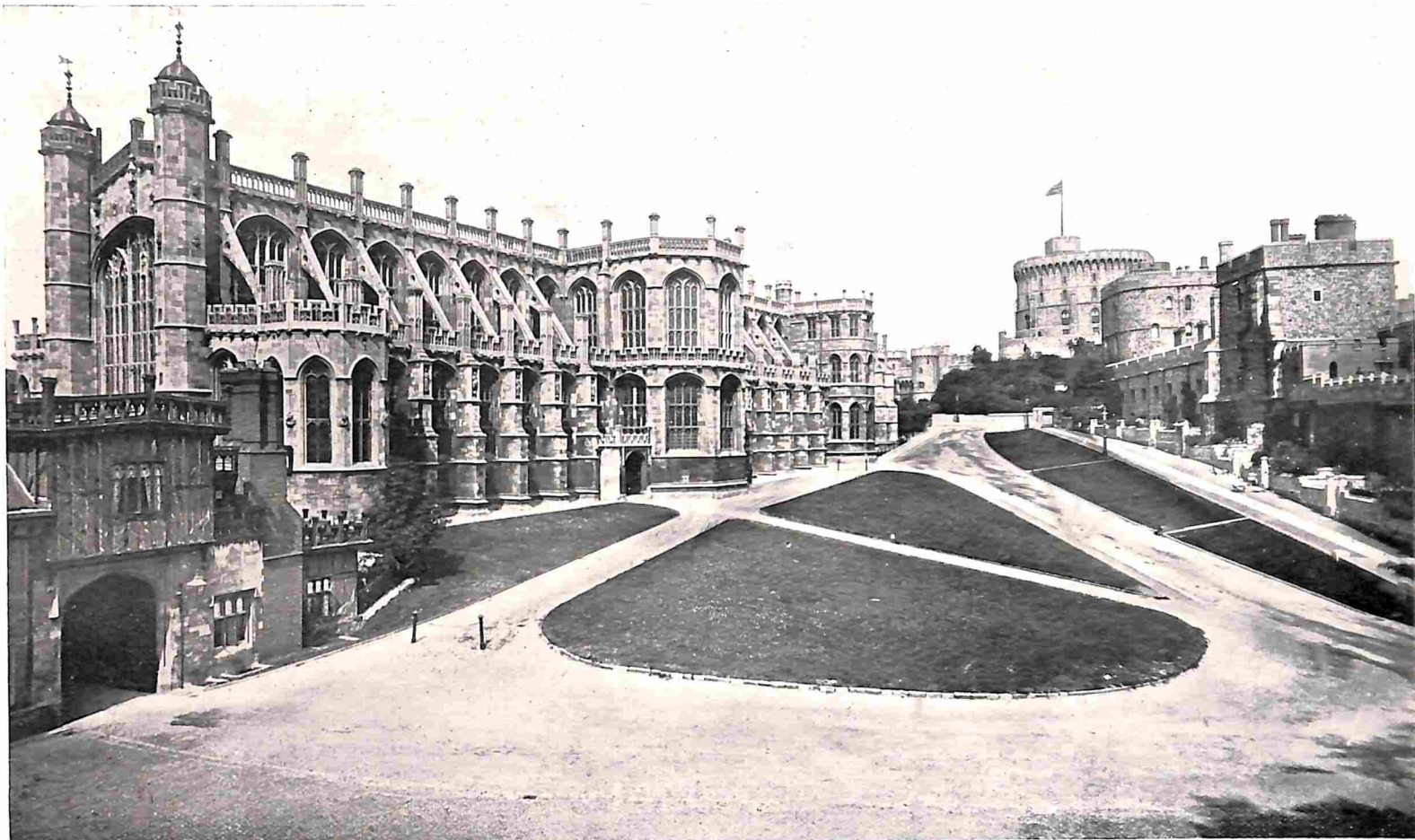

Foto Valentine

WINDSOR CASTLE. DE ST. GEORGES KAPEL, WAAR DE RIDDERS VAN DEN KOUSEBAND TER KERKE PLEGEN TE GAAN

WINDSOR CASTLE

EUWEN geleden, ten tijde van de Saksers, toen Engeland nog in zeven koninkrijken verdeeld was, bestond er reeds een belangrijke vesting op het terrein van het tegenwoordige Windsor Castle. ☞ We kunnen de geschiedenis ervan tot op den huidigen dag nagaan. De ronde middentoren, die op mijlen afstand in den omtrek te zien is, staat op een aangelegden heuvel; deze heuvel, door

een gracht omgeven, met een middellijn van ongeveer 125 voet, is het eenige overblijfsel van de oorspronkelijke vestingwerken, terwijl de toren natuurlijk van veel jongeren datum is. ☞ Windsor Castle ligt ten N. O. van de stad Windsor en overziet het breede, vruchtbare dal van de Theems. Het terrein van het kasteel heeft den vorm van een onregelmatig parallellogram, bijna vier maal zoo lang als breed. ☞ Aan de Westzijde grenst het aan de stad en bij High Street beginnen de zoogenaamde „hundred steps”, die naar de hoofdepoort leiden. Aan de Zuidzijde van het kasteel liggen de militaire wachtlokalen en een aantal huizen, die bewoond worden door gepensioneerde militairen. ☞ Van den ronden middentoren wappert of, de Koninklijke Standaard. ☞ Aan den Oostkant liggen de appartementen der koninklijke familie. Zij vormen drie zijden van een vierkant; in het Noordelijk gedeelte bevinden zich de statievertrekken, in het midden liggen de privé-appartementen en de Zuidelijke vertrekken zijn voor gasten bestemd. ☞ Langs de Noordzijde van het kasteel ligt een prachtig terras met een schitterend uitzicht over de rivier tot aan Eton, de zetel der oudste openbare school van Engeland. Het Oostelijke terras grenst aan de prachtige tuinen tegenover de eerste Normandische koninklijke familie. ☞ Willem I, de eerste Normandische koning van Engeland, een hartstochtelijk jager, werd tot dit land aangetrokken door de bosschen, die er toen werden gevonden. Daarvan is nog slechts een prachtig park met schitterende boomen overgebleven. Willem kreeg het vurig begeerde land van Westminster Abbey, waaraan Eduard de Belijder, zijn voorganger, het geschonken had. ☞ Sinds dien tijd is het kasteel de voornaamste residentie van de koningen en koninginnen van Engeland en toen er besloten was, den familienaam van het tegenwoordige koningshuis te verengelschen, ontleenden zij hun nieuwen naam aan deze koninklijke verblijfplaats en noemden zij zich voortaan het Huis Windsor. ☞ Willem de Veroveraar verving de oorspronkelijke houten omheining door een steenen muur, doch het was voor latere vorsten weggelegd, het imposante hek te bouwen, dat dit grasrijke land omsluit. ☞ Hendrik III voltooide den eersten toren in 1272 en bouwde groote muren, met hier en daar kleinere torens er op. Hij liet ook een groote

Foto Valentine

DE GROOTE VESTIBULE

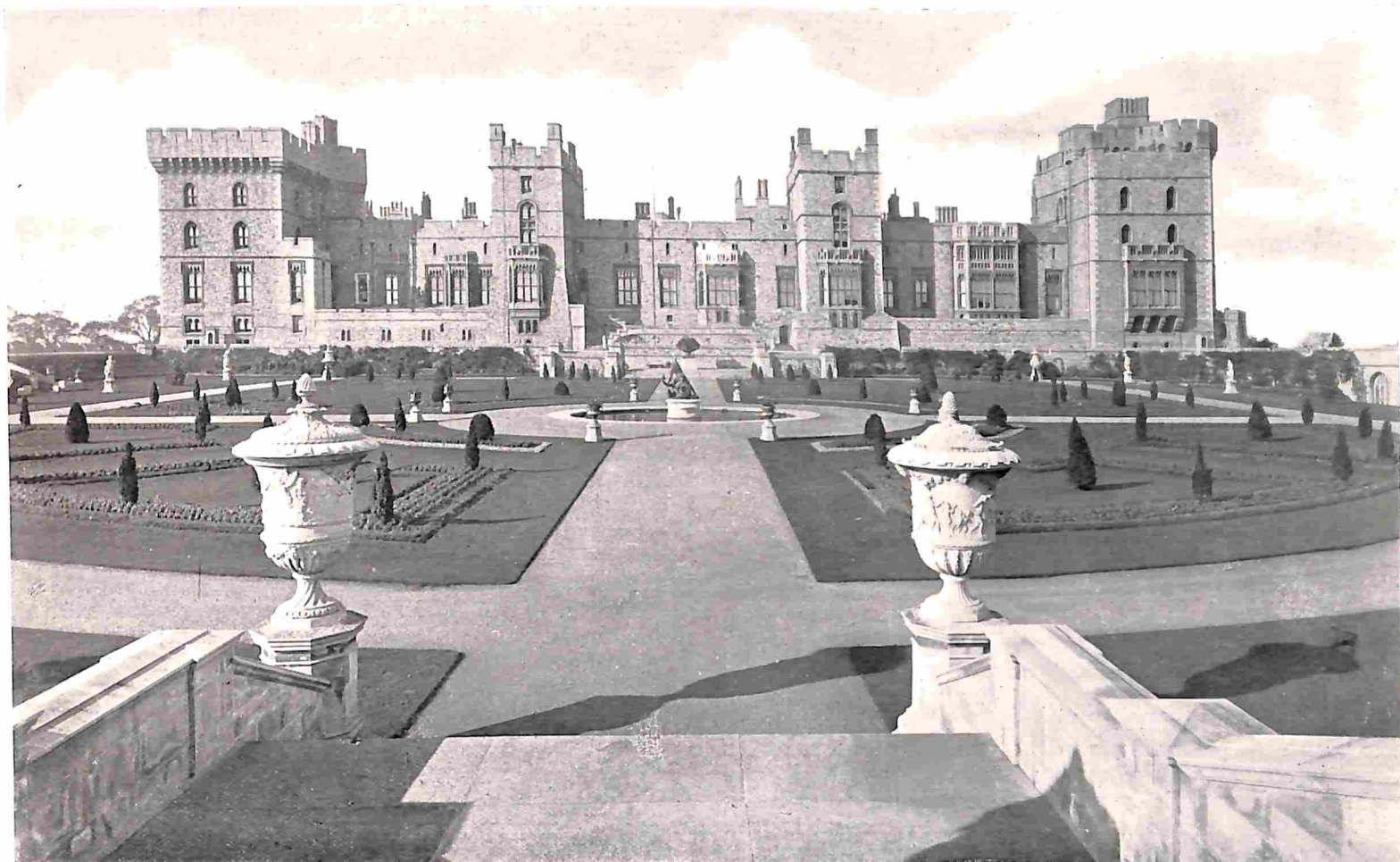

Foto Valentine

HET OOSTELIJK TERRAS EN DE PARTICULIERE APPARTEMENTEN

bouwen, (welke tegenwoordig tot bibliotheek is ingericht, aansluitend bij de beroemde kapel van St. George) en verder nog andere appartementen, benevens een kapel, die later weer werd afgebroken, ten behoeve van de tegenwoordige kapel van St. George. ☞ In den Zuidelijken muur van een klein klooster, dat bekend is onder den naam van het „Dean's Klooster”, staat een stukje van den oorspronkelijken kapelmuur; op een der bogen bevindt zich een portret van Hendrik III in temperschilderij. Hij liet ook nog een Hendrik III bouwen, gewijd aan den door hem vereerden heilige Eduard den Be-

lijder. ☞ Omstreeks 1344 herbouwde Eduard III het kasteel op veel ruimer schaal om te dienen als verzamelplaats van zijn pas opgerichte Orde van de Kousenband. ☞ Volgens een legende, opgeschreven door den beroemden Normandischen kroniekschrijver Froissart koos hij die plek, omdat op den top van deze heuvel Koning Arthur, de legendarische koning van het oude Brittannië, placht te zitten, omringd door zijn Ridders van de Tafelronde. ☞ Het sierlijke bouwwerk, dat nu bekend staat als de Albert Memorial Chapel, (in memoriam prins Albert, prins-gemaal van koningin Victoria), maakt deel uit van de kapel, door Hendrik III aan Eduard den Belijder gewijd. Het onderste gedeelte van de muren dateert uit dien tijd; het bovenste gedeelte werd herbouwd van 1501—1503 door Hendrik VII, den eersten koning uit het Huis Tudor, die het oorspronkelijk bestemde tot begraafplaats voor zich en zijn nageslacht, vóórdat hij plan-

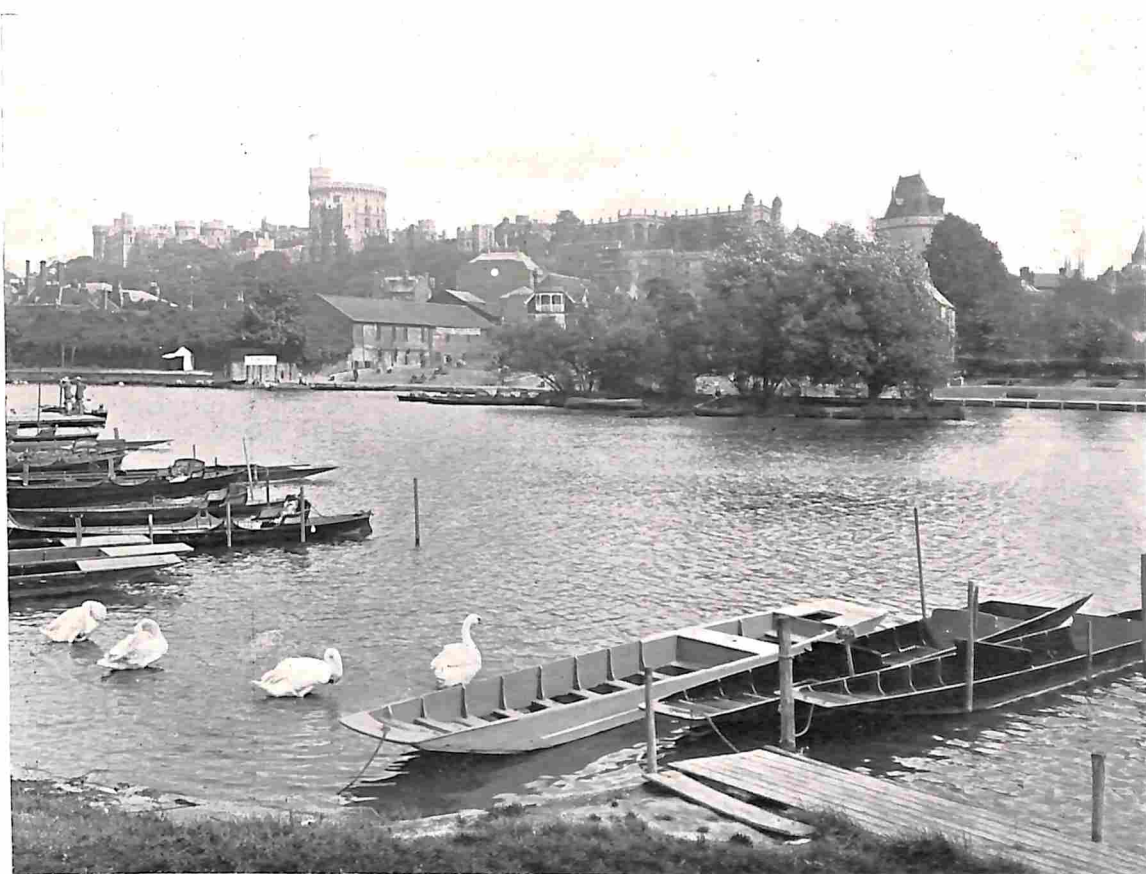
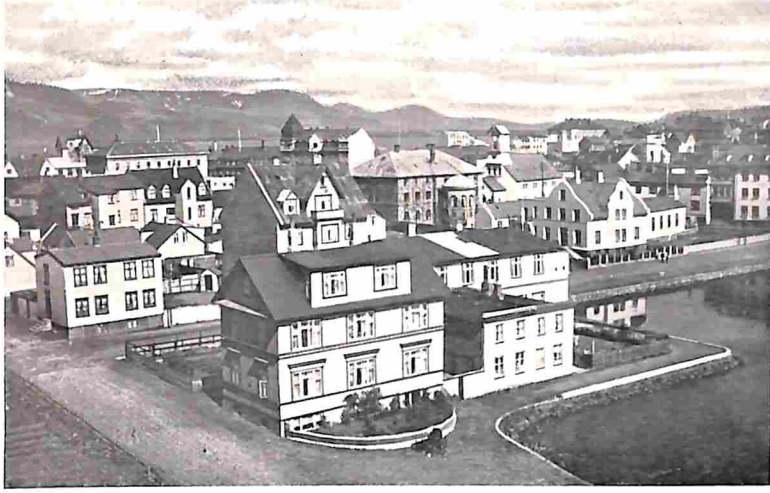

Foto Valentine

WINDSOR CASTLE VAN DE THEEMS AF GEZIEN

nageslacht, vóórdat hij plan-

REYKJAVÍK, DE HOOFDSTAD VAN IJSLAND

voorstelt, in den massieven, realistischen Renaissance-stijl, die toendertijd in Engeland opgang begon te maken. Tijdens het Gemeenebest werd het kostbare brons van de grafombe weggenomen en gesmolten; de zwarte sarcophaag, ontdaan van alle versiering, werd later naar de St. Pauls-kerk in Londen overgebracht, waar hij dienst doet als monument op Nelson's graf. ☼ Deze kapel met haar wisselvallig lot, die eerst gewijd was aan Eduard den Belijder en later bestemd was voor Wolsey's graf, werd door James II gebruikt om er onwettig een hoogmis te vieren; deze vorst was de laatste mannelijke Stuart, die over Groot-Britannië geregeerd heeft; hij verloor zijn troon in 1687, in hoofdzaak doordat hij een aanhanger was van het Rooms-Katholieke geloof, evenals zijn vader. De kapel werd echter niet eerder voltooid, dan toen zij werd bestemd tot grafmonument voor den prins-gemaal; dit werk werd opgedragen aan Sir Gilbert Scott, een beeldhouwer en architect, die door koningin Victoria en haar tijdgenooten zeer bewonderd werd. Hij voorzag de muren van kostbare marmeren platen, die met reliefbeelden werden versierd. In 1910 werd hier ook Eduard VII, zoon van koningin Victoria, begraven. ☼ De kapel van St. George, door den vromen Hendrik III gebouwd, wordt nu nog door de Ridders van den Kousenband voor hun godsdienst oefeningen gebruikt. Boven de donkere eikenhouten zetels hangen hun orde teekenen en op de zetels zelf zijn koperen platen aangebracht ter herinnering aan de ridders van die orde. ☼ Met den bouw van de kapel werd begonnen onder Eduard IV in 1473. Achtereenvolgens werd hieraan door verschillende vorsten verder gewerkt, zoodat ze in 1519 voltooid werd. Het is één van de mooiste monumenten in laat-Gothischen stijl, die men in Engeland vindt. Hier werd Eduard IV begraven, maar alles wat er van zijn grafombe nog bestaat, is een deel van het smeedijzeren hek, dat er omheen stond. Het is een prachtig en volmaakt stuk smeedijzer-werk, bijna het mooiste, dat er bestaat en het wordt toegeschreven aan Quintin Matsijs. ☼ Hendrik VIII, „Bluff King Hal" of de royale, ronde koning, bekend als de echtgenoot van zes vrouwen, ligt hier naast zijn derde vrouw, Jane Seymour, die te vroeg gestorven is om nog in ongenade te kunnen vallen. ☼ De

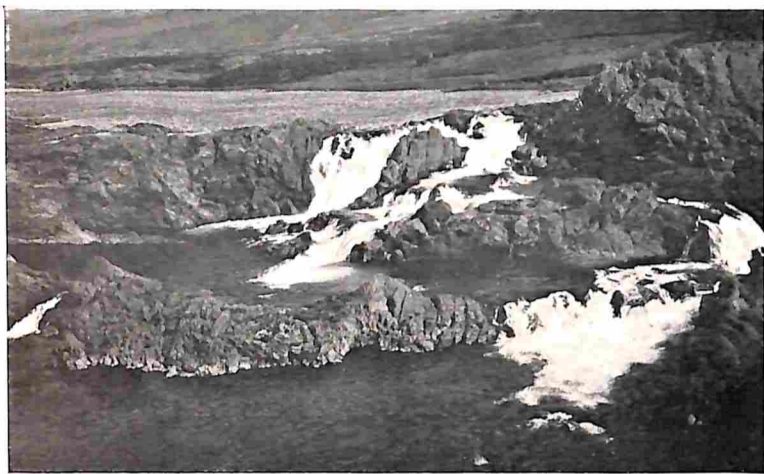
EEN HOOIKARAVAN IN HET NORDURÁRDAL

ongelukkige Karel I uit het Huis Stuart, die in 1649 op het schavot ter dood gebracht werd, behoort ook tot de Engelsche vorsten, die in deze liefelijke kapel hun laatste rustplaats hebben gevonden. ☼ Met den bouw van het gedeelte van het kasteel, dat tegenwoordig door de koninklijke familie wordt bewoond, is onder Hendrik II in de dertiende eeuw begonnen; Eduard III liet het werk in de veertiende eeuw voortzetten en ongeveer honderd jaar geleden is het gebouw gebracht in den staat, waarin het zich nu nog bevindt. Dit laatste geschiedde door Jeffrey Wyatville, op last van George IV. Hier bevinden zich St. George's Hall, waar de Ridders van den Kousenband bijeenkomen, de troonzaal, de audiëntie- en ontvangzalen, de portrettengalerij en nog meer imposante vertrekken, die alle met gobelins zijn behangen en welke een groot aantal schilderijen van Rembrandt, Van Dijck en andere oude meesters bevatten. ☼ In de koninklijke bibliotheek bevindt zich een buitengewone collectie teekeningen, waaronder verscheidene van de hand van Leonardo da Vinci, Michel Angelo en Raphael; bovendien nog de prachtige serie van zeven-en-tachtig portretten van Hendrik VIII en zijn hovelingen, door Holbein in sepia en krijt uitgevoerd. ☼ Zooals het een kasteel met zooveel geschiedkundige herinneringen betaamt, bezit Windsor ook eenige spoken, ofschoon niet zooveel als men wel zou verwachten. Er wordt verteld, dat koningin Elisabeth de bibliotheek bezoekt; ook beweert men dat George III, de ongelukkige koning die in 1820 krankzinnig stierf en die een groot gedeelte van zijn laatste levensjaren doorbracht aan een venster met uitzicht op het park, sinds zijn dood daar gezien wordt en vriendelijk den schildwacht groet, zooals hij het bij zijn leven ook altijd deed. Ook heeft men Hendrik VIII hooren kreunen onder het raam, waar hij voor het eerst Anna Boleyn aanschouwde, zijn tweede gemalin, welke hij zeer liefhad, doch die spoedig in ongenade viel en op het schavot den dood vond. Misschien is het wel de wroeging over zijn onridderlijk gedrag, die Hendrik de plek doet bezoeken, waar hij eens zoo gelukkig met haar was. ☼ Maar het hardnekkigste spook is dat van Herne den Jager, die door Shakespeare onsterfelijk is geworden in „De vroolijke vrouwen van Windsor". Hij was houtvester, die, toen hij zich de ongenade van koningin Elisabeth op den hals had gehaald, zich ophing aan een eik in het groote park, die bekend is onder den naam van Herne's eik; sindsdien bezoekt Herne geregeld de plaats van zijn ontijdigen dood.

IRENE CLEPHANE

Een zomer in het Nordurárdal

IN het begin van Juni, als de IJslandsche zomer zoover is gevorderd dat de zon 's nachts slechts een korte wijle achter de bergen van de Snaefellsnes verdwijnt, vangt de uittocht uit Reykjavik aan. Het binnenland, waar weldra de hooibouw zal beginnen, eischt alle beschikbare arbeidskrachten voor zich op. En wie zich niet als maaier of hooister bij vreemden heeft verhuurd, biedt aan familie of kennissen zijn hulp aan, om zodoende toch eenigen tijd van het landleven te kunnen genieten. Kinderen worden voor den geheelen zomer naar buiten gezonden, waar zij op de een of andere boerderij tegen een kleine vergoeding een gastvrij onderdak vinden. Men ontvlucht de hoofdstad, als ware zij Londen of Berlijn op een brandend heeten zomerdag, terwijl weinig Europeesche vacantieoorden zich op een zoo koel klimaat en zoo zuivere zeelucht kunnen beroemen. ☼ Vele IJslanders, die door ambt of zaken den geheelen zomer aan de stad gebonden zijn, bezitten een zomerhuisje op korten afstand van Reykjavik en forensen gedurende de zomermaanden. Even buiten de stad zagen wij reeds enkele van die kaartenhuisjes liggen: kleine, witte vlekjes in de troosteloos grauwe steenwoestijn, die zich ten zuiden en ten oosten van Reykjavik uitstrekt. En vol trots dachten wij dan aan ons eigen zomerhuis aan den prachtig begroeiden oever van de Nordurá, waarheen wij over enkele dagen zouden vertrekken. Wij genoten reeds van de voorbereidselen voor de jaarlijksche verhuizing. Wij pakten kisten en koffers hebben in de komende maanden, als wij op 30 KM. afstand dag volgden wij met de oogen van af het balkon van onze moderne stadswoning den weg, dien wij weldra gaan zouden: de haven uit, de Esja rond, om ver achter het schiereiland

DE BORGARFJORD

Akranes in den Borgarfjord te verdwijnen. ☼ Toch wierp die zeereis van enkele uren een schaduw over de vreugde. De tocht met de Sudurland van Reykjavik naar Borgarnes is berucht. De kleine Sudurland, die door zijn bouwers stellig niet bestemd was voor den Atlantischen Oceaan, heeft slechts een flinke bries noodig, om zijn passagiers doodelijk zeeziek te maken. Tegen stroom en storm is hij niet opgewassen, maar zijn wind en getij hem gunstig, dan steekt hij zijn smallen voorsteven dapper in de golven en baant zich met een echte IJslandsche stijfhoofdigheid een weg naar zijn doel, al spoelt ook golf na golf over het dek. ☼ Maar als wij ons op een zonnigen morgen op een beschut plaatsje achter de kajuit hebben geïnstalleerd en de haven uitstroomen, blijkt de zee zoo kalm te zijn, dat alle angst voor zeeziekte verdwijnt. Zoo doorzichtig helder is de atmosfeer, dat de huizen van Reykjavik nog duidelijk zichtbaar zijn, als door het doordringende gefluit van de Sudurland reeds de bewoners van Akranes waarschuwt, dat wij gekomen zijn. Akranes, gelegen op een smalle landtong, die zich ver in zee uitstrekt, heeft evenmin als Borgarnes een haven. De Sudurland blijft liggen in den mond van den wijden Hvalfjord en roeiboeten brengen en halen vracht en passagiers. Daarop varen wij de landtong rond en verliezen Reykjavik uit het oog. Nog een korte vaart in volle zee en de Sudurland stevent den Borgarfjord binnen. Een rij scheren aan weerszijden wijst den weg. Het is, of reusachtige walvissen een cerewacht gevormd hebben en even den donkeren rug boven water steken. Maar langzamerhand vernauwt de fjord zich en teekenen de scheren zich duidelijk af met hun afgebrokkelde rotswanden tegen de diepblauwe zee. Aan gene zijde van den Brákarsund ontwaren wij reeds de witte huizenstippen van Borgarnes. ☼ De Sudurland ligt stil onder den loodrechten bergmuur van den Hafnafjall. Weer een waarschuwend stoot op de stoomfluit. Op den wal hijscht men de vlag, de Sudurland ter eere. Een motorboot neemt een platboomde schuit op sleeptouw, waarin wij overgeladen moeten worden. Er zijn veel passagiers en allen hebben veel bagage. De schuit raakt overvol met kisten en zakken en zadels en menschen. Maar er schijnt nog steeds meer bij te kunnen. Niemand toont zich echter ontevreden of verongelijkt, men berust in het onvermijdelijke, ook al raakt men zoo ingemetseld tusschen eens anders bagage, dat men zich nauwelijks verroeren kan. Zelfs de hartige vloeken, die men telkens hoort, zijn niet onvriendelijk bedoeld; dat is slechts uit gewoonte. ☼ De afstand tusschen den wal en de Sudurland is kort, tijd om te zinken hebben wij niet. Daar strekken zich reeds behulpzams handen uit om ons tegen de boorden van de schuit op te hijschen. De komst van de Sudurland heeft vele bewoners van Borgarnes naar de kade gelokt. Men komt om gasten af te halen of louter uit nieuwsgierigheid, om te weten, wie gekomen zijn. Maar men ondergaat die belangstelling als een vriendelijkheid: het is, of al die bekende gezichten

gekomen zijn om ons welkom te heeten. ☼ Er staan enkele auto's gereed, die de passagiers van de Sudurland naar het binnenland zullen brengen. Maar wij zijn reeds door verschillende kennissen op de koffie gevraagd, en bovendien, het grootste deel van de bagage is nog aan boord van de Sudurland. Het koffiedrinken duurt lang en het lossen duurt lang. Het zal wel avond worden eer wij verder kunnen reizen. Maar waarom zouden wij ons haasten? Zijn de nachten niet even licht als de dagen? Onze gastvrouw vult onze koppen eerst met chocolademelk en vervolgens met koffie. Zij schuift ons de eene schotel gebak na de andere toe. Wij vernemen, dat de berkenstruiken in het Nordurárdal reeds vol in blad staan. Dat is bijzonder vroeg. In andere jaren beginnen zij eerst in de eerste week van Juni uit te loopen. Zelf vertellen wij van onze reis en de laatste nieuwtjes uit Reykjavik. ☼ De kleine vensters van de gastenkamer zien uit over de wijde bocht van de fjord. Aan de overzijde zien wij duidelijk de kerk en de pastorie van Borg. Daar vestigde zich in de tiende eeuw de Noorsche hoofdling Skallagrímur, nadat hij met zijn vader Kveldulfur den toorn van koning Haraldur Hárfagri was ontvlucht. Kveldulfur stierf tijdens den overtocht naar IJsland en Skallagrímur vestigde zich volgens den laatsten wil van zijn vader op de plaats, waar de kist met diens lijk was aangedreven. Men beweert, dat Skallagrímur werd begraven in Borgarnes op een plaats, vanwaar hij de uitgestrekte bezittingen van Borg kon overzien. Op een stuk weiland tusschen de ver uit elkaar liggende huizen van het koopstadje, ligt inderdaad een grafheuvel. De deksteen

EEN WARM BAD IN DE OPEN LUCHT

geleund op hun kleine paarden, de teugels in de linker, de zweep, waarvan de knop op de knie steunt, in de rechterhand. De vrouwen rijden licht schommelend, in haar eigenaardige zadels, die soms kunstig zijn bewerkt en altijd voorzien van een leuning. De bagage hangt aan weerszijden van de ruggen der paarden. De dieren zoeken zich wat onwennig en verschrikt een weg door de straten van het stadje, de zweepen knallen, zoodra zij even aarzelen en de ruiters vuren hen aan door een typisch rrrrt-geluid. Karavaan na karavaan trekt af, vijf, zes of meer paarden tezamen. Wij keeren terug naar den loswal, waar onze bagage reeds op een vrachtauto is geladen. Het is een echt IJslandsche vrachtauto, een, die tegelijk dienst kan

EEN HOOIPAARD

doen als omnibus. Achter de plaats van den chauffeur is nog een bank aangebracht voor passagiers. De ruimte in het vervelooze kastje is wat klein, maar wij zitten heerlijk beschut. Het is koud geworden. Hoe warm en zonnig de IJslandsche dagen ook kunnen zijn, 's nachts is de temperatuur dikwijls niet hooger dan enkele graden boven het vriespunt. De weg volgt den loop van de Hvíta, de onstuimige grauwwitte gletscherstroom, dien wij af en toe in de verte zien glinsteren. Voor ons liggen de gletschers, het koepeldak van de Ok en het gerekte bed van de Langjökull. Wij schijnen er recht op af te gaan. Doch even voor de plaats, waar de Nordurá in de Hvíta valt, buigt een zijweg links af, het Nordurárdal in. Wij naderen ons doel. Voor de boerderij Laxfoss stappen wij uit: verder kan de auto ons niet brengen. Het spijt ons nu, dat het zoo laat geworden is, de menschen op Laxfoss zullen slapen en wij moeten hen vragen om paarden en den sleutel van ons huis. Maar zij toonen zich verheugd over onze komst

en halen ons in als gasten, die reeds dagen werden verwacht. De dochter zet koffie en dekt de tafel, terwijl de zonen een paard gaan zoeken. Van weerszijden doen wij verslag van de voornaamste gebeurtenissen van den afgelopen winter. De IJslander vertelt graag en uitvoerig. De bijzonderheden van het weinige, dat hij in zijn vrij eentonig bestaan beleefd blijven lang in zijn herinnering hangen. Voor buitenlanders, die met IJslandsche gidsen reizen, zijn de langdurige koffiegesprekken, waarvan zij weinig of niets verstaan, dikwijls een bron van voortdurende ergernis. Het heet dan, dat de IJslander laksch is en de waarde van den tijd niet kent. Maar zij bedenken dan niet, welk een genot het voor menschen is, die dagen of soms weken op de weinige bewoners van eenzelfde hoeve aangezeten zijn, om eens met anderen van gedachten te kunnen wisselen. Na de koffie bewonderen wij nog haastig de nieuwe woning. Zij is opgetrokken van hout, en door gegalvaniseerd ijzeren platen tegen regen en sneeuw beschermd. Zij ziet er practisch en nuchter uit. Zij is gebouwd tegenover de oude plaggenhoeve, die de familie den vorigen zomer nog bewoonde. Een IJslander breekt zelden een gebouw af, voordat het dreigt in te storten. Het wordt eerst gedegradeerd tot schuur of schapenstal. Het lijkt ons nu bijna onmogelijk, dat dit lage aarden gebouw met de scheefgezakte houten puntgeveltjes en de onoogelijke gebarsten ruiten, verleden jaar nog een menselijke woning was. Toch zei de oude Gudrun, dat het haar leed gedaan had haar oude huis te moeten verlaten. En als wij haar in de voordeur zien staan, terwijl wij afscheid nemen, begrijpen wij dat plotseling. Gunna's vriendelijk, van rimpels doorploegde gelaat en dat gloednieuwe, ijzeren huis, dat past niet bij elkaar. Het is nu snijdend koud. Wij zijn moe en verlangen naar het einde van den tocht. Voor ons uit stapt het pakpaard traag het bergpad op. Aan zijn eene zijde bungelt een groote zak met beddegoed, aan de andere zijde een koffer. De rest van de bagage blijft liggen aan den rand van den weg. Daar ligt ze veilig. Niemand denkt er in dit land aan om zich aan het eigendom van een ander te vergrijpen. Reeds zijn wij

over den top van den heuvel heen, en tusschen de berkenstruiken door zien wij het roode dak van ons huis schemeren. Het stelt gerust met eigen oogen te zien, dat winterstormen en lawines het niet hebben weggevaagd. Het geruisch van de Laxfoss, den Zalmwaterval, klinkt ons als een welkomstgroet in de ooren. Zullen wij even naar hem gaan zien op den steilen oever, vlak bij de plaats, waar ons huis staat. Maar neen, op dezen lichten nacht volgt een nog lichter dag. Wij wenschen Thorsteinn, die het pakpaard mee terugneemt, goda nótt (goede nacht) en gaan naar binnen. Hoe kwam het, dat die vele lichte dagen ons als het ware door de vingers glipten, dat een week reeds voorbij was, als wij haar nauwelijks begonnen waanden? Was er dan zooveel, dat onze dagen vulde? Maar hoeveel tijd kostten ons reeds niet de maaltijden, zoo eenvoudig als zij waren? Het brood moest worden gebakken en de zalm en de forellen gevangen. Was onze vangst niet toereikend, dan kregen wij

zalm van de Engelsche sportvisschers, die een zomerhuis dicht bij het onze hadden betrokken en het vischrecht in de Nordurá van ons hadden gepacht. De drie zomermaanden, gedurende welke de zalmvisscherij geoorloofd was, stonden deze fanatieke hengelaars van 's morgens tot 's avonds in de ondiepe rivier.

(Wordt vervolgd)

DR. A. C. KERSBERGEN

Oud Maassluis

(Slot)

DAT voor de ontwikkeling van Maaslandsluis de Haven een belangrijke rol speelde is begrijpelijk; deze had men in de Vliet, doch het kostte veel zorg en geld de haven in goeden staat te houden; nu eens moesten de hoofden verlengd, dan weer de kaden langs de haven versterkt of vernieuwd worden, zooals in 1706 en 1717, toen zij weggeslagen waren. Dan deden zich allerlei kwesties voor over bakens en tonnen en lantaarns; voor al deze zaken

moesten belanghebbenden telkens naar het vrij ver gelegen Maasland, waar Schout en Schepenen alle veertien dagen rechtsgad hielden. Ook verschillen over kerkelijke en schoolzaken kwamen aan de orde, die lang niet altijd in het belang van Maaslandsluis geregeld werden. Dat dit stemming maakte tegen Maasland spreekt vanzelf; het slot was, dat voorgesteld werd om een scheiding te maken tusschen Maasland en Maaslandsluis en beide afzonderlijke ambachten zouden vormen. De bewoners van Maaslandsluis vonden daarbij een goeden pleitbezorger in de persoon van den ambachtsheer Jonkheer Jacob van Egmont, Heer van Keenenburgh, terwijl ook de reeds genoemde Ds. Fenacolijs flink voor Maaslandsluis opkwam. Het scheidingsplan werd aan de Staten voorgelegd, vele conferenties volgden, waarbij het lang niet altijd even rustig toeging, doch het resultaat was, dat op 16 Mei 1614 door de Staten van Holland een octrooi verleend werd, waarbij de scheiding tusschen Maasland en Maaslandsluis een voldongen feit werd; van toen af kreeg Maaslandsluis den naam dien het heden nog draagt. Toen vormde Maaslandsluis dus een eigen ambacht met eigen bestuur en eigen financiën en kon het zich rustig blijven ontwikkelen.

Foto C. J. Steenbergh

POORT VAN HET DELFLANDSHUIS TE MAASSLUIS

Evenals de andere Maassteden is de Dijk het oudste gedeelte; langs den dijk werden de eerste huizen gebouwd, waardoor een hooggelegen straat ontstond over de kruin van den dijk, welke straat in alle Maassteden denzelfden naam draagt, n.l. Hoogstraat, die eigenlijk dus een onderbreking is van den Maasdijk (straatweg) die deze steden verbindt. ☞ In de Hoogstraat wordt de aandacht getrokken door het Stadhuis, een flink, vierkant gebouw, dat geplaatst werd in 1676 en waarvan de voorgevel zich nog in den oorspronkelijken staat bevindt. De dubbele trap geeft toegang tot een bordes vanwaar een zwaar eiken deur met koperen klopper toegang geeft. Boven de kroonlijst zien we twee dak-kapellen, elk bekroond door een haring, terwijl het open torentje, waarop een haringbuis de windrichting aanwijst, geflankeerd wordt door twee massive schoorsteenen. ☞ Inwendig vragen een drietal regenten stuk-

ken onze aandacht. ☞ Van deze schilderingen die nog niet zoo lang geleden werden gerestaureerd, stelt één het stadsbestuur voor omstreeks 1646; hierop ziet men den Schout Jacob van Ackersdijck, de vier Burgemeesters Adr. Jansz. Schoonhove, Gerrit Cornelisz. Boutesteijn, Wil'em Lambrechtsz. Bogaerten Jacob Vrancenz. van der Hout, dan de Schepenen Bastiaen Jansz. de Lange, Frans Cornelisz. Denick, Maerten Leendertsz. Nelis, Leendert Pietersz. van der Werve, Pieter Pietersz. Bisshop en Jan van Lis, benevens de Stadssecretaris

Adriaen de Bijse; dit stuk is van den schilder G. de Bergh. De twee andere stukken zijn het Visscherij-College voor. ☞ Iets verder aan dezelfde kant van de straat ziet men een huis, dat uit architectonisch oogpunt wel zoo mooi is als het Stadhuis; het is het Gemeen'andshuis van Delfand. Volgens het jaartal boven de deur is het in 1626 gebouwd; gerestaureerd werd het in 1914, waardoor Maassluis een bezienswaardigheid rijker werd. Opgetrokken in baksteen werd voor de versiering zandsteen toegepast. De ingang geflankeerd door geblokte pilasters en in de hoeken gevleugelde engelkopjes wordt gedekt met een doorbroken driehoekig fronton, dat in den top heeft het wapen van het Hoogheemraadschap Delfland, waaronder op één rij de wapens staan van Dijkgraaf en Hoogheemraden ten tijde van de stichting; de gekleurde wapenschilden geven een vroolijke noot aan den gevel. ☞ Inwendig is er ook een en ander te zien. De hoogheemraadskamer bevat een mooien schoorsteen uit het midden der 17e eeuw met rijk versierde houten kolommen en gesneden fries, in welks midden een wapen prijkt. De meubilering is in overeenstemming met den stijl van de kamer, die daardoor een degelijk oud-Hol-

landsch cachet heeft. ☞ Wanneer men de Hoogstraat een eindje terugloopt zien wij het „Zakkendragershuisje”, het gildhuisje van deze corporatie, dat te herkennen is aan een gevelsteen, waarop een zakkendrager is afgebeeld; ter weerszijden van hem staan de namen der gildemeesters en verder het jaartal der stichting: 1763. ☞ Wij gaan verder en zien op de Hoogstraat nog eenige gevels waarin metsel-mozaïek bewaard wordt, in de Vleerstraat een gevel met koepelvormigen uitbouw en onderpui in Lodewijk XIVe stijl, terwijl gevelsteenen aan de Markt en aan de Noordvliet de aandacht vragen. ☞ Zoo juist noemde ik de Markt; het grootste gebouw daar is het Politie-bureau, vroeger — vóór 1908 — was het Post- en Telegraafkantoor er in gevestigd. ☞ De midden achttiende eeuwse gevel, met versierd middenstuk en kroonlijst, benevens koepelkamer, is een mooi voorbeeld

van bouwkunst uit dien tijd. ☞ Over de Groote Kerk en toren, die zoo mooi boven het stadsilhouet uitsteken, waarvan vooral de kerk bezienswaardig is, terwijl het zich beroemen mag op een zeer mooi orgel dat in 1732 geschonken werd door Govert van Wijn, (1642—1738) een bekend reeder die veel voor Maassluis deed, zal ik hier niet schrijven, daar een alleszins bevoegde hand dit reeds eerder in dit tijdschrift deed¹⁾, doch wel wil ik hier nog vermelden de Oude Kerk, die zooals ik reeds in het begin van dit artikel schreef gebouwd werd in 1598 ter plaatse van de

Foto C. J. Steenvergh

POLITIEBUREAU TE MASSLUIS

afgebrande kapel; het is een zaalkerk met gestucte zoldering en werd in 1756 hersteld. ☞ Van het oude Weeshuis, dat in 1675 werd gesticht en in 1871 afbrandde is alleen een cartouche over, welke later werd aangebracht boven een poortje in de Achterstraat. ☞ Over de stichting van dit Weeshuis nog een enkel woord; ten einde de gelden te vinden voor den bouw ervan, werd met toestemming der Staten in 1669 een loterij georganiseerd, waarvan de netto opbrengst besteed werd voor aankoop der benodigde panden, enz. Ter aanmoediging van die loterij dichte Isbrand van der Elst te Delft

De arme weesen van Maassluis
Verlangen naer een eygen huys,
Daer sy gevoet, geleert, gesticht,
Een yeder is een goede plicht, enz.

☞ Een wandeling door Maassluis zal den aandachtigen beschouwer nog veel doen zien wat aan het verleden herinnert, hier een top-of een trapgevel, daar een versierd deurkozijn,

1) Buiten, nr. 7, 1917.

terwijl in de woningen hier en daar ook nog een en ander bewaard is, dat aan vroegeren bouwstijl herinnert. ☒ De ontwikkeling van het verkeer op den Nieuwen Waterweg hebben Maassluis bij uitstek geschikt gemaakt voor vestiging van instellingen op het gebied van handel en scheepvaart. De visscherij was tot voor kort nog altijd de hoofdbron van bestaan, doch de visscherij is een wisselvallig bedrijf en heeft meermalen naast tijden van grooten bloei, tijden van achteruitgang gekend. In dit verband wijs ik op de Engelsche oorlogen en den tijd der Fransche overheersching, toen de visscherij geheel in verval geraakte en ook de na-oorlogsche jaren waren om velerlei redenen helaas niet gunstig. ☒ Daarom is het gelukkig, dat de verkeersontwikkeling op den Nieuwen Waterweg Maassluis bij uitstek geschikt maakte voor vestiging van instellingen voor de scheepvaart, b.v. den Internationalen Sleepdienst van L. Smit & Co., de Nieuwe Bergings Maatschappij en Dirkzwagers Scheepsagentuur, terwijl verschillende industrieën, die er zich vestigden, aan velen nu een nieuw bestaan verschaffen.

M. C. SIGAL JR.

De Klepperman

TIEN uur heit de klok, de klok heit tien!" — Meestal gewapend met een soort van spies, al roepend en druk gebruik makend van zijn voornaamste attribuut — de klep of den ratel —, schreed de nachtwacht van voorheen door de uitgestorven, nachts stille straten en stegen van stad of dorp, daarmede niet alleen den eezamen burgers de intrede van het jongste heele uur verkondigende, doch tevens te kennen gevend, dat alom alles veilig en rustig was. In sommige plaatsen werd in geval van onraad op de koehoorn geblazen, terwijl dit elders — ook menigmaal als de taak van den torenwachter — juist het tegenovergestelde beteekende. ☒ Den geheelen nacht bleef de klepperman in touw, over 't algemeen 's zomers te tien, en 's winters te negen uur zijn ronden beginnend. ☒ Zooals ik reeds aanmerkte, behoort de figuur van den nachtwacht tot het verleden op slechts ééne uitzondering na en wel in het Overijselsche Ootmarsum ¹⁾. — Onze folkorist D. J. v. d. Ven vermeldt in zijn, in het jaar 1920 geschreven standaardwerk „Neerlands Volksleven", dat, hoewel ook in genoemd plaatsje het nachtwachtinstituut officieel is afgeschaft, het raadslid G. H. Oosterwijk ter wille van de traditie heeft gedaan gekregen, dat de nachtwacht aldaar op Oudejaarsavond, vergezeld van een groep belangstellenden, zijn ronde door de voornaamste straten mag doen. Hij zingt daarbij:

„Komt, burgers, komt nu allen terstond,
Het nieuwe jaar intreden,
En wensch 'k U op deez vasten grond,
Veel heil, geluk en zegen.
Het oude jaar dat is verdweën,
Het nieuwe zijn wij weer ingetreën!"

☒ De man moet het echter helaas zonder zijn oude waardigheidsteeken — den ratel — stellen, want dit instrument is een jaar of vijftien geleden, met het geheele nachtwacht-

¹⁾ Uit den aard der zaak blijven de surveilleerende wakers der zoogenaamde „Particuliere Nachtveiligheidsdiensten" uit de groote steden en die der politie hier buiten beschouwing!

N. V. Vereen. Fotobureau

DE NACHTWACHT MET DEN KOEHOORN UIT BORCULO
EN DE INVOL ORNAAT UITGEDOSCHTE KLEPPERMAN
UIT HET GRAAFSCHAPSCHHE HENGELO

huisje, een prooi der vlammen geworden! ☒ De Heer v. d. Ven vertelt in het genoemde boek, dat ieder rechtgeaard Nederlander moest lezen en herlezen, de volgende interessante historische bijzonderheden over de klepperlieden ten plattelande: „Ook de boeren wenschten een ongestoorden nachtrust. En zij hadden daarvoor wel wat over ook! Het tractement van den klepperman was wel niet zeer hoog — in de buurtschappen onder Ede bijv. bedroeg het f 18.— 's jaars, wat neerkwam op 5 cent per nacht — maar de emolumenten maakten het baantje gewild. Daar de klepperlieden, weer of geen weer, des nachts in het veld moesten verblijven, besloten de buurtmeesters hun om de drie jaren een rok, broek en een paar laarzen te geven. Een rok kostte toen 13½ gulden en een broek kwam behalve het maakloon op 2 gulden te staan. Verder was het hun toegestaan 4 à 6 voeren „slagtorf" uit het Ederveen te slaan, maar voor dit fortuintje moesten zij dan ook om niet de functie van omroeper vervullen. Met

Nieuwjaar was het een privilege, dat klepperlieden mondeling of gedrukt, in rijm of proza, den huislieden een gezegende toekomst mochten wenschen. Dit bracht natuurlijk eveneens een extraatje in het laatje! Toen dan ook in 1772 de buurt weer vergaderde, gaf Gerrit Jansen te kennen, „dat hij geruimen tijd de bediening van klepperman en omroeper voor zijn bejaarden en gebrekkigen vader hadde waargenomen", wat een aanloopje was om bij mogelijk overlijden tot diens opvolger te worden genoemd. Dit werd goedgegunstig toegestaan, mits hij het ontvangen tractement aan zijn vader uitkeerde, iets wat Gerrit Jansen natuurlijk gaarne beloofde. ☒ Toen in 1834 de nachtwachtjaarwedde met f 2.— verhoogd werd en vier jaren later Arie Bosman, de wielendraaier der buurtschap, feestelijk voor het baantje bedankte, waren er dadelijk vier liefhebbers om de opengevallen post in te nemen. Twee koos men, zoodat de klepperlieden elkaar konden afwisselen. Maar reeds toen schijnt de klad in het vak gekomen te zijn, want met hun beiden deden zij slechts van de ronde de helft hunner voorgangers, zoodat ze versterking van twee collega's

kregen, waardoor het klepperliedenkorps der buurtschap op vier man gebracht". Steeds meer kwijnde het instituut der klepperlieden: gelijk gezegd, wordt 't nu nog slechts als curiosum te Ootmarsum gehandhaafd. A. W. FRANCKEN

De tuin van het Luxembourg

HET Luxembourg bleef tusschen de beschutting van zijn hooge hek dat nest van groen aan den linker-oever van de Seine, waar de droom van ouds vrijplaats vond. Een vrijplek bij uitstek was het in den tijd van Murger, dien verheerlijker van de romantische *bohème*. De romantische *bohème* is vergaan en Paul Morand, de schrijver-diplomaat-wereldreiziger, verzekert, dat de jeugd voor vrijen geen tijd meer heeft. Hij kan het weten, maar voegt e aan toe, dat die evolutie eer den vorm dan het wezen betreft. En de jongens van het *Quartier latin*, de studenten en wie het hopen te worden, de leerlingen van de lycea uit de buurt en andere instellingen van onderwijs, de aankomende schilders van de *Ecole des beaux arts* en heel die woelige jeugd, die om de studenten en halve artiesten heenhangt, ze weten de meisjes van de wijk wel te vinden. ☒ Hun drementen en

keuvelen, zitten en lonken, hun zoete koozen en verstolen kussen op de welgeharkte paden van het Luxembourg speelt zich daar het liefst af. Als deze stoelen en bosschaadgens klappen konden, wat meldden ze een vrijagie! De stoelen staan er langs de boorden van de gazons in overstelpenden overvloed. Klapstoelen zijn het op spichtige pooten, voor nog geen stuiver te huur. Verder staan er „fauteuils” met een steun voor de armen, welke duurder worden betaald. Ze zijn schaarsch en het pleit voor de jeugd en de bewegelijkheid van het gros der bezoekers, die er desondanks altijd te vinden zijn. De heer-

tjes en dametjes begeeren niet te makkelijk te zitten en het prijsverschil speelt eveneens een rol. ☼ Maar op die stoelen wordt niet alleen gebabbeld. Halfwas- en voldragen geleerden brengen er met voorliefde hun boeken mee, om er stil voor zich heen te studeeren of enkel te lezen, want de vaste klanten weten er de stille plekken te vinden en dan zijn er de weliswaar heel harde banken, die niets kosten. Een bezwaar van de zitplaatsen in het algemeen is, dat de vele vogels er al te gretig een niet nader te noemen gebruik van maken, maar een kniesoor, die daarop ziet. Wie zich het humeur door zulke tegenspoeden laat bederven verdient niet in het Luxembourg te komen. ☼ Hoe vol vaak ook, is het er altijd rustig. Tusschen die spijlen als speren worden de geluiden van de stad gedempt. Als tusschen de boomtoefen niet hier en daar gevels rezen in de eerste plaats de prachtige van het Luxembourgpaleis waar de senaat vergadert en de voorzitter van den senaat woont, men zou zich op mijlen afstands van de stad wanen. Dit park met andere woorden heeft zijn eigen doordringende atmosfeer. Dit is te opmerkelijker, daar het tegelijk tot rechtstreeksche verbinding tusschen verschillende kwartieren dient. Wie van het latijnsche naar dat van Montparnasse moet doorsnijdt dien openbaren tuin met genot. En deze tuin opent zich nog naar meer stadsgedeelten. Maar ontoegankelijk voor andere dan speel-goedauto's is het er ook een toevlucht voor wie de kwalen van de razerige en doorwalmden stad een oogenblik ontgaan wil. ☼ De ouders laten er de kinderen rustig spelen en door hun spelen wordt de rust niet gestoord. Dat de Fransche jeugd anders dan de Nederlandsche opgevoed wordt is een gemeenplaats geworden. Op pedagogische gronden behoeft geen voorkeur te worden uitgesproken. Ontegenzeggelijk is de uitkomst van de Fransche methode aangenamer. Maar dit is wellicht een standpunt van verwerpelijke zelfzucht. In elk geval wordt het oor er zoo min door vechterig gekrijsch als het nieuwe pak er door ballen getroffen. En kinderen van alle leeftijden kunnen er terecht. De nauwelijks den zui-gelingsschoenen ontwassene zet er de eerste stuntelige stappen. Later weten ze elkaar op andere manieren bezig te houden. Hier zijn de ezelwagens en ook de ezelruggen bieden plaats. Zie de lodderige grauw-tjes op plompe pooten met tegen de vleug geborstelde haren en de trieste ooren. En daar is de vijver en die ronde plaats is van het Luxembourg ziel en middelpunt. ☼ De knapen laten er de volbezeilde vaartuigen in los. Ze dragen de galjooten zorgvuldig in hun armen mee uit huis of huren ze en de huurder krijgt er een stok bij. De ranke booten worden daarmee van den oever afgezet. Op vrije middagen is het er een geruch-

IN HET LUXEMBOURG ZIJN DE EZELWAGENS EN OOK DE EZELRUGGEN BIEDEN PLAATS

tig gewemel van die watervlinders. Ze kruisen en zwenken, glippen, schieten en laveeren er kris kras door elkaar en langs den rand wordt het een hollen en hijgen van de stuur-lui aan den wal, die hun schip aan het cijfer op het tuig van de andere onderscheiden. Die stoere bodems met het ijle want liggen vast op het water en al worden de zeilen soms nat, wanneer een windstoot het oppervlak roert, strijk en zet richten ze zich weer op. ☼ Van de bermen op eenigen afstand gezien is het een schouwspel van lichte rythmen en meische blijheid. Die vijver ligt in een zacht glooiende kom tusschen een weelde van bloemperken, een barnende kleurenpracht vooral in den herfst, steenen trappen, fonteinen en met beelden getooide balustraden. Want de bekoring van het Luxembourg is, dat in den aanleg volstrekt niet naar natuurnabootsing gestreefd werd. Van de gesteldheid van den bodem is behendig gebruik gemaakt. En door het welgeordende spel van paden en grazige plekken, beelden en perken, fonteinen en lanen, verzonkenheden en lichte golvingen ontstond een prachtig geheel, dat talrijke schuilhoeken, verrassende vergezichten, weidsche drevven en ruime spelterreinen rijk is zonder de groote lijnen daartoe prijs te geven. En dit alles op enkele vierkanten kilometers. ☼ De rythmische indeeling van de tusschen de huizen uitgespaarde plek maakte dit mogelijk. Aan dit prinselijke plantsoen is niets doodsch' noch nuchters. Dat ware zoo verdienstelijk niet, als dit effect niet met zoo zuivere middelen bereikt was. Deze opmerking geldt niet voor onderdeelen. De meeste standbeelden zijn er het aankijken niet waard. Die van de voormalige koninginnen kunnen zelfs niet uit het oogpunt van de leergierige jeugd verontschuldigd worden. Als geheugensterking zijn die poppen niets waard. Alle lijken op elkaar en de leerlingen zullen met den klank van een naam geen gezicht kunnen associeeren. Voor later gekomen kunstenaars en kunstenaressen gaat dit beter. ☼ Men weet, dat dit

GEZICHT OP HET LUXEMBOURG: ... DE STOELN STAAN ER LANGS DE GAZONS IN OVERSTELPENDINGEN OVERVLOED ...

park iets als een open-luchtfiliaal van het naburige Pantheon is. Wie daar geen plaats vonden worden hier in het gekwetter van musschen en meisjes geëerd. Het is een artistiek Allerzielen ten behoeve van de rijpere jeugd. In den loop van de jaren zijn de gazons aardig of minder aardig komen vol te staan en de senaat schijnt het nu welletjes te vinden. De wandelaar toeft er tusschen de beeltenissen van verdienstelijke burgers en burgeressen uit de Fransche geschiedenis, van onzen tijd af tot diep in de zeventiende eeuw. Dat zijn voornamelijk dichters gelijk Verlaine, Banville en Hérédia, maar ook prozaschrijvers als Flaubert, en zoo kan men doorgaan. Het is een in zijn eenvoud aangename hulde sinds mannemode en uiterlijke gesteltenis van zekere grooten bezwaarlijk ten voeten uit in steen gehakt of in brons gegoten kunnen worden. ¶ Voorts hebben die borstbeelden het voordeel, bescheiden bedevaarten mogelijk te maken. Dit is met name jaarlijks voor dat van Verlaine het geval. Het genootschap der vrienden van Verlaine belegt elk voorjaar op een Zondagochtend een vriendelijke herdenkingssamenkomst. ¶ Ze trekken een kring om het gedenkteekeken, enkele sprelers wagen natte voeten in het gras tot het uitspreken van gelegenheidswoorden en acteurs of actrices pressen de hand op het hart en brengen iets van den gevierde ten gehore, dat voor vele omstanders verloren gaat. ¶ Zulke gebeurtenissen in het leven van het Luxembourg zijn zeldzaam en vallen uit den toon. Die toon wordt veeleer bepaald door de lange rijen jongens, die vooral in de ochtenduren als kieviten de stoelen en banken aan weerskanten der donkere fontein van Maria de Medicis bevolken, droomend of lezend of beide terwijl, van deze schaduwig koelte uit gezien, in den hellen dag van het vijfverdal de zon op het water tintelt en uit de bloemen en die andere bewegende bloemen, de vrouwekleeren, rijke kleuren trekt. ¶ Zoo even werd de naam van Maria de Medicis genoemd. Deze weduwe van Hendrik IV kocht in 1612 kasteel en tuin van den hertog de Piney-Luxembourg en gelastte drie jaar later architect Salomon Debrosse er een nieuw groot paleis te bouwen. Dit werd het tegenwoordige Luxembourg-paleis, al is er in de vorige eeuw nog al wat aan verbouwd. In den tuin bleven de groote lijnen van den oorspronkelijken aanleg bewaard. Het is de eenige te Parijs overgebleven Renaissancetuin en evenals het paleis onder Florentijnsche invloeden ontstaan. ¶ Aan het door-en-door Fransche karakter dezer oase van losse statigheid doet dit niet af.

H. VAN LOON

IN HET RIJK DER STILTE

DOOR CHARLES G. D. ROBERTS

EEN NACHTELIJKE EXPEDITIE

HET schitterende, bleek-blauwe winter-maanlicht stroomde over de witte, open plek in de zwartheid van het pijnbosch en toonde de stukken van een groote meer-forel die over de sneeuw verspreid lagen. Zij waren duidelijk zichtbaar, zoodat geen enkele nachtelijke voedselzoeker in de wildernis, die in de schaduw der boschranden sloop en rondloerde naar prooi of vijanden, ze voorbij kon loopen zonder ze te zien. ¶ De stilte der een-

zaamheid was intens, ademloos, alsof de bittere koude ze tot eeuwig zwijgen bevroren had. Eindelijk bewoog een dennekakje, dat in een hoek der open ruimte luchtigjes op de sneeuw steunde, zich heel eventjes; en uit zijn beschutting verscheen een kleine grijs-bruine neus, waarboven een paar oogjes als zwarte kralen angstig gluurden over de gevaarlijke verlichte plek. Misschien een halve minuut lang bleef alles zoo onbewegelijk in dezelfde positie. Toen raapte de spitsmuis, die er zich heel gauw van bewust was dat onder iederen boom de dood op haar kon loeren, al haar moed bijeen en rende in het licht. Voortgedreven door den prikkel van haar winter-honger, greep zij het dichtstbijzijnde stukje visch, klein genoeg om het weg te dragen en snelde er mee terug naar haar veilig holletje onder een dennenboom-wortel. Het was een dapper avontuur en het had een verdiend sukses. ¶ Wel tien minuten lang gebeurde er niets om de

stilte te verbreken. Toen keek de kleine spitsmuis weer uit van onder de beschutting van een laag hangenden tak. Ditmaal trok zij zich echter dadelijk weer terug. Zij had aan den overkant een scherp, zwarten kop en een slangachtigen hals bespeurd, die heimelijk poolshoogte kwamen nemen. Een hongerige mink¹⁾ maakte zich gereed wat van de visch te bemachtigen; maar daar hij wist, dat een open plek in het bosch, ver van het water, niet de gewone plaats was voor visch, hetzij levend of bevroren, was hij bevreesd voor de een of andere val of hinderlaag. In plaats van dus te kijken naar de lekkere hapjes, die daar open en bloot voor hem lagen, spiedde hij scherp in de schaduwen en de neerhangende takken die de open plek omringden. Plotseling scheen hij iets te ontwaren, dat hem niet aanstond. Een roode gloed van toorn en kwaadaardigheid glom op in zijn oogen en hij trok zich geluidloos achter de beschermende boomen terug. ¶ Even later trad een groote lynx, zachtjes maar onbevreesd op zijn kussenvoeten loopende, brutaal in het fel schijnende licht, alsof hij wist dat er in dezen tijd van het jaar, als de beren slapen en de hertebokken die hun lust meer in vechten hebben,

geen bewoner der wildernis is die hem de heerschappij zou betwisten. Hij bewoog zich natuurlijk met de uiterste omzichtigheid en zijn ronde, onheilspellende oogen keken scherp in ieder boschje; maar dat deed hij slechts uit angst een mogelijke prooi te verjagen, niet omdat hij een loerenden vijand vreesde. De bevroren visch toonde echter geen neiging tot vluchten bij zijn nadering; dus viel hij op het dichtstbijzijnde stuk aan en slokte het gulzig op. ¶ Nadat hij zoo eenige flinke brokken snel verslonden had, werd de groote lynx kieskeuriger en ging hij kritisch aan het eene stuk na het andere snuffelen, alsof hij genoot van zoo een overvloed. Plotseling klonk een nijdig *klik*; en met geblaas en gekrijsch deed de lynx een poging hoog op te springen. (*Wordt vervolgd*)

1) soort v. wezel.

Verbetering

In „Buiten” van 9 November wordt in het artikel: „Wat in Duitschland aan Nederland herinnert” gezegd, dat Louise Henriëtte van Oranje de tweede gemalin was van den Grooten Keurvorst. Ze was echter zijn eerste gemalin. In 1667 hertrouwde de groote keurvorst met Dorothea von Holstein-Glücksburg, weduwe van den Hertog van Luneburg.

DE YOSEMITE VALLEI IN CALIFORNIË